

weer op, en aan zulke momenten hebben we veel plezier beleefd. Andere grappen werden verkeerd uitgelegd, zoals toen een vrouwelijke kosmonaut bij binnenkomst in het ruimtestation een schort in de hand kreeg gedrukt. Haar bitse reactie hebben we nog lange tijd teruggevonden in de pers. En ook de beeldvorming rond de kosmonauten Vasili Tsiblijev en Pavel Vinogradov – die voor eeuwig te boek zal staan als 'de kosmonaut die per abuis het kabeltje lostrok' – lijkt rotsvast verankerd. Dat de betrokken ruimtevaarders ook regelrechte heldendaden hebben verricht, zien we nergens terug. Dat moet kennelijk het lot zijn van de hedendaagse kosmonaut. Een enquête onder scholieren wees uit dat er meer kinderen waren die crimineel wilden worden dan ruimtevaarder. Al die kinderen zouden we stuk voor stuk hier naartoe willen brengen om ze uit te leggen welk nuttig werk we doen. De tijden zijn veranderd. Toen ik een scholier was, juichte het hele land om de heldendaden van de allereerste kosmonauten. Iedere Russische jongen wilde toen wel hemelbestormer worden.

Op dit moment, terwijl ik met mijn hand reik naar de knop waarmee ik de stroomvoorziening naar het wooncompartiment afsluit, staan we op een kruispunt van wegen. Na dertien jaar zeggen we de huur van onze kosmische woning op. Van harte vertrekken we niet, omdat het huis nog uitstekend voldoet. Maar een nieuw onderkomen is in aanbouw. Over enkele jaren zal het Internationale Ruimtestation gereed zijn. Met onder meer de Amerikanen, de Europeanen en de Japanners zullen we er onder één dak wonen en werken. Wij Russen hebben ons eigen compartiment, maar zonder onze compagnons zullen we het niet redden. En andersom. Dankbaar zullen ze gebruik maken van onze jarenlange ervaringen met het langdurig leven in de kosmos. Daar hebben de buitenlanders nog weinig kaas van gegeten. We zullen ze laten zien hoe we apparaten repareren die ten dode zijn opgeschreven. We zullen ze laten zien dat onze geest sterker is dan de wil om

foto: Esa

vroegtijdig terug te keren naar onze geliefden op aarde. Plichtsbeseft vormde het fundament onder het bemande ruimtevaartprogramma van ons vaderland – al sinds Joeri Gagarin in 1961 de weg naar de kosmos plaveide met zijn historische eerste ruimtemissie. Voordat we vandaag het toegangsluik van de Mir achter ons sluiten, hebben we de beeltenis van Joeri Aleksejevitsj van de wand van het wooncompartiment gehaald. Hij gaat met ons mee terug naar de aarde. Het ruimtestation zal enige tijd vrij rondzweven, om vervolgens op koers naar de aarde te worden gezet. In de dampkring zal hij verbranden. Van de 120 ton metaal zal ongetwijfeld een deel die vurige tocht door de luchtlagen doorstaan, maar alles zal zonder schade aan te richten in de Indische Oceaan neer-

komen. Voor het eerst in dertien jaar zullen we dan vanaf de aarde niet meer die heldere ster langs de hemel zien bewegen. Er komt een nog veel fellere ster voor in de plaats, daarvan zijn we ons bewust. Maar we dragen de herinneringen aan datgene wat er in 'onze' ster gebeurde voor altijd met ons mee. Dit gezegd hebbende, zal ik het toegangsluik sluiten. Vaarwel, kameraad Mir!